

ЖИВОТ НА ФИЛМСКОЈ ТРАЦИ: ДИНКО ТУЦАКОВИЋ, СИНЕАСТА

Осфестите се, људи

Динко Туцаковић је без сумње један од највећих и најпосвећенијих филмских експерата и ентузијаста у Југославији.

Он живи живиш-на филмској траци!

Туцаковићева изузетно плодотворна каријера тече паралелно на неколико колосека. Како стигне на све стране, то само он зна. Његов "резиме" је дугачак и импресиван. Једном речју, синеаста од главе до пете!

Динко је филмски и тв реди-тељ, критичар и теоретичар филма, аутор књига, уредник филмског програма Југословенске кинотеке и управник њеног Музеја, те председник Савета ФЕСТ-а и члан селекционе комисије овог фестивала.

Своје филмске критике и есеје редовно објављује у часопису "Време", као и у другим југословенским и иностраним филмским листовима и магазинима ("Positif" и "Sight and sound"). Објавио је две филмске књиге: "Тајни живот филма" и, недавно, "Странци у рају".

Био је члан жирија многих међународних фестивала. На минулом канском фестивалу био је члан жирија међународне критике ФИПРЕСЦИ.

Снимио је преко 100 емисија за телевизију и око 30 видео-спотова за "рокен-рол" групе.

До сада је режирао и десет кратких играних филмова и један дугометражни филм "Шест дана јуна", који су приказивани и награђивани на фестивалима у земљи и иностранству...

Овај разговор вођен је у "наставима", приликом сусрета на ФЕСТ-у, те путем телефона и "Е-mail-а". Главни повод, али свакако не и једини, је одржавање ретроспективе филмова југословенског "црног таласа", која би се у касну јесен ове године требала организовати у Канади. Предвиђено је да се овај програм од шест филмова под називом "Биће скоро пропаст света" прикаже публици у Торонту, Ванкуверу, Отави и Монтреалу.

Посматрано из данашње перспективе, да ли је "црни талас" у филмском изразу, шематички и ауторском постојању превазиђен и публици можда неинтересан?

"Иако је од појаве "црног таласа" у југословенском филму прошло више од три и по деценије, он је по својим порукама, уметничким вредностима, достигнућима и иноваторском приступу и даље актуелан и занимљив филмској публици. Посебно је интересантан млађим филмофилмама, који нису имали прилике да ове филмове виде.

Остварења Душана Макавеве, Саше Петровића, Жике Павловића, Желимира Жилника, Пурише Ђорђевића и других имају своју универзалност, носе печат непролазности и обавезно су филмско штиво и извор надахнућа не само аутора из Србије и

Југославије, него и шире. Југословенска Кинотека је пре извесног времена на фестивалу у Трсту организовала програм са филмовима из "црног таласа" који су били веома добро примљени од присутних гледалаца.

Кинотека у својој архиви има копије готово свих филмова који припадају овом филмском покрету насталом у Београду, шездесетих година. У том смислу, ми смо припремили један "пакет" са око тридесетак одабраних филмова, титлованих на енглески језик, уз пратеће публикације и брошуре. Сигурно је да ћемо поред планираног одржавања програма у Канади, сличне ретроспективе филмова из југословенског "црног таласа" организовати и у другим земљама.

Као један од руководећих људи Кинотеке, како успевате да у овим, не само за филм, шематичким временима одговорите њиховим захтевима-очувању историјске баштине и ширењу филмске културе, посебно међу младима?

"Југословенска кинотека је управо прославила 50-годишњицу постојања. Ми смо једна од најстаријих филмских институција у свету. У нашој архиви чувамо копије око 85 хиљада филмова, од чега је око 40 хиљада играних филмова. То је непроцењиво филмско и културно благо. Наша архива, по броју наслова, спада међу пет највећих на свету. Упркос свему, успевамо да сачувамо и конзервирамо постојећи филмски фонд. Истовремено, организујемо програме националних кинематографија, са свих страна света, са циљем да публици представимо и друге филмске погледе и продукције. Ови програми представљају филмски прозор у свет. Протеклих месеци, организовали смо ретроспективе филмова из Чешке, Мексика, а у припреми је и смотра аустралијског филма. Планирамо да организујемо и циклус социјалног филма, те два ауторска програма посвећена Андреју Кончаловском и Никити Михалкову, који ће бити Кинотеке".

Да се сада осврнемо и на Вашу редићелску каријеру. Ваш последњи филм, "Морална ојера пољичког идиота" наишао је на веома зајачан пријем и одјек широм Европе.

"Реч је, у ствари о документарном филму, базираном на дневницима београдске књижевнице Јасмине Тешановић, написаним током прошлгодишњег бомбардовања НАТО-пакта. Јасмина Тешановић је својевремено била асистенткиња режије на филмовима Бертолучија, Пазолинија и Живојина Павловића.

Њени "ратни" дневници постали су светски хит на "Интернету" и сада су се појавили у преводу у Бразилу, Португалу, Риму, Цириху, Москви...

То је био први филм који је сниман у току рата. Снимање филма је трајало 17 дана у мају, усред бомбардовања, а настао је на позив немачког продуцента SRW из Баден Бадена. Филмска екипа је била заиста минимална: поред мене, ту су били директор фотографије Горан Волареввић, асистент режије и монтажер Милутин Петровић, драматург Срђан Кољевић, тонски сниматељ Дарио Јанковић, а музику је написао Миша Савић.

Филм траје 59 минута. Иако је документарца, он прескаче оквире жанра, јер је настао као хроника, пратећи догађаје, али је у филму присутна и ретроспекција. Пун је и нетипичних захвата за ову врсту филма, уз употребу претапања, слоупа итд.

Филм је понудио једно друго виђење сукоба, радикално различито од онога што су до тада приказивали западни медији. Изазвао је велике контраверзе у јавности, након што је први пут приказан на немачкој националној телевизији АРД, у јуну 1999. године, под називом "Београдски дневник".

Филм је на захтев гледалаца репризиран, а потом је приказан на француском каналу културе АРТЕ, а откупљен је и за Берлусконијеву тв мрежу ТЕЛЕ+, у Италији.

Филм је добио одличне критике и сјајну презентацију на филмском фестивалу у Венеци-

ји, а приказан је и на филмским смо-трама у Келну, Сариднији, Лајпцигу, Трсту, Љубљани, Варшави, Солуну. **Снимање филмова у Србији је све тежи и неизвеснији стваралачки чин. Какви су Ваши даљи редићелски планови?**

Тренутно припремам свој нови дугометражни играни филм под називом "Др. Реј и његови ђаволи", у међународној ко-продукцији (Словенија, Италија, Немачка и Француска).

Као ексклузивну вест за читаоце "Новина", открићу вам једну малу тајну. Управо радим на реконструкцији и припремању за приказивање недовршеног играног филма покојног Живојина Павловића под називом "Држава мртвих". Филм је базиран на роману Синише Ковачевића. То је драма, прича о официру бивше ЈНА, Словенцу, ожењеном Македонком, који, са почетком ратног вихора на подручју бивше Југославије, одлучује да остане у Београду.

Имајући у виду целокупни импресиони стваралачки опус Живојина Павловића, селектори филмског фестивала у Венецији, једног од најстаријих и најугледнијих на свету, уврстили су "на невидено" овај филм у програм тако да ће, постхумно, "Држава мртвих" бити приказана филмској јавности, као омаж и последње збогом цењеном аутору".

За крај овог разговора, незаобилазно питање за њега: како иде ФЕСТ, након свих искушења, услона, падова па и стрављивања?

"ФЕСТ је незамењива институција у културном животу Београда и Србије. Тако ће бити и

даље. Фестивал је имао своје кризе, узроковане спољним и унутрашњим разлозима, баш као и други фестивали широм света.

Мислим да је сада ФЕСТ на прагу консолидације. Као председник Савета ФЕСТ-а и члан селекционе комисије, настојаћу да се програмски профил ФЕСТ-а искришталлише сходно нашем новом фестивалском моту: **ос-ФЕСТИ се!** Наша идеја је да се са овом поруком укаже да са доласком новог века и миленијума прављење и гледање филмова треба да буде врста буђења свести, у сваком погледу.

Ми смо већ започели припреме за предстојећи 29. по реду ФЕСТ, који би требао да се одржи крајем јануара и почетком фебруара 2001. Настојаћемо да постигнемо баланс између ауторских филмова и оних комерцијалних. Нагласак на идущем фестивалу биће на младим ауторима из Европе и Азије. Такође, планирамо да у оквиру фестивалског програма организујемо и недељу новог канадског филма.

ФЕСТ је увек опстајао уз подршку публике. Уверен сам да ће тако бити и убудуће".

Бојан Ж. Босиљчић